

Izhajna vsak ponedeljek, sreda in petek. Velja za celotno leto 30 lir, za pol leta 15 lir, za tri mesece 7 lir 50 stot., za en mesec 2 lire 80 stot. Naročila se sprejemajo vsak dan, a naroča naj se tako, da poteka rok naročila ob koncu meseca. — Posamezna številka 20 stot. — Uredništvo in uprava: Trst, via delle Zudecche 58. Telefon 19-50 in 588. — Dopisi naj se pošljejo na uredništvo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone 67 mm. Finančni oglasi po 1 liru; smrtnice, za- bave, poslanice, vabila po 80 stot.; trgovski in obrtniški oglasi po 60 stot. — Plača se naprej. — Oglase sprejema Inzeratni oddelček „Dela“.

DELO

Za misleče in dostojne ljudi vseh družabnih razredov je prišel čas, da obručujejo s kapitalizmom. Izgubil je vsako ustvarjalno silo, je le preostanek preteklosti, je le ovira svetovne kulture in napredka. Maksim Gorki.

V Trstu, v ponedeljek 23. avgusta 1920 GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE V JULIJSKI BENEČIJI Leto I. - Štev. 42.

Sestanek v Lucerni Z Rusijo ali proti nji?

Prvi minister Anglije Lloyd George in prvi minister Italije Giolitti sta se sestala v Lucerni. O bistvu najnovejšega razgovora ne more biti dvoma; glavni predmet tega sestanka mora biti stališče, ki ga name- rujeta zavzeti državni nasproti Rusiji. Danes se namreč postavlja pred državnike vprašanje: ali se samo uspešno ponašanje: Ali z Rusijo, ali proti Rusiji? — Torej rešitve danes ni več; odločiti se je treba danes v enem ali drugem smislu o tem vprašanju, ki je največje sodobno politično vprašanje, od rešitve katerega je odvisno čitje Evropa za vojni mir- neje dobe, ali pa v razburkanem vodovju nadaljnjih, večnih vojn. Danes ni več časa, da bi si državniki pomagali tudi še vnaprej z dvomno, demagoško po- litiko ribarjenja v kalnem. Francija je s svojo izjavo, da pripozna Vrangla in njegovo »vlado« kot pravno obstoječo, pritiskala ob zid vse diplomatske zavi- jalce.

Francija je potom svojega Milleranda z enim ma- htnim preselila vsako dvomno igro, češ, ven z be- sedo. Ali stopite ob mojo stran v brezobzirni borbi proti Rusiji in ruskemu boljševizmu, ali pa stopite ob stran Rusije?

Priznati se mora, da je Francija zastopala od- ločito politiko, imela je pogum izjaviti se jasno, se- voda z namenom, da ji druge zaveznice sledijo z isto- tako jasno izjavo. In to je prvi dan svoje izjave je dosegla razvalna po smeri, ki si jo je takrat za- črtala. Prepovedala je zastopnikom angleške La- bour Party dostop na svoja tla, da ne bi se dome- nila s francosko delovno zvezo. In ko sta ta dva za- stopnika, Adamson in Gosling vendarle prišla v Paris, jih je po svojih političnih pozvala, da takoj zapustita francosko zemljo. Početek je bil smešno, če pomislimo, da za dogovor ni potrebno ravno osebnega stika, in da angleški laburisti še danes niso boljševiki, ali doledeno je to početi, dasti ja- lovo. Francija je menda med volesilami edina, ki zasleduje lastno politiko, ki ima res politiko, točno začrtano.

Sveda imajo tako politiko tudi druge države, predvsem Anglija. Ali Anglija ne mara s pravo be- sedo na dan. Ne morda, da bi oficijelna Anglija sim- patizirala s sovjetsko Rusijo? Nikar. Ali notranji položaj Anglije je že tak, da se njeni vladi dozdeva prav umestno, če ljudstvu meče še kak peska v oči.

Tako je pač. Ruski čimtelj je stopil z vsvo odlo- čnostjo na plan, s tako odločnostjo, da ni moglo več iti preko njega s prezirljivim posmehom. Danes stoji tu dejstvo, da se je Rusija približala zapadni Evropi, ker se ta Rusiji ni hotela. Ruski boljševizem je de- stvo, preko katerega ni več možno iti, niti ga ni možno obdati s kristjanskim zidom. Računati je treba z njim, enostavno.

Zato današnji sestanek Lloyd Georgeja z Giolitti- jem. Francija se je izjavila, zdaj pravi vrsta na Anglijo in Italijo. Kakšna bo ta odločitev? Na vsak način bo treba zavzeti stališče, ker tako, kakor je bilo do danes običajno, ne gre več dalje. Torej vsa hinavščina proč in — ali ob stran Francije ali pa Rusije.

Italija ima že svojo začrtano pot. Proletarska Ita- lija potrebuje mir, potrebuje prijateljstvo in zvezo s sovjetsko Rusijo. Tu ni več dvoma. Italijanska zbornica je jasno izrazila svoje mnenje, in tudi ita- lijanska vlada je obljubila, da bo upoštevala to mnenje, namreč da Italijansko ljudstvo po svoji ve- liki večini, da italijansko delavstvo hoče, zahteva mir z Rusijo in povzete prijateljskih odnosov z njo. Videti hočemo, v koliko bo Giolitti spoštoval to mnenje pri svojih dogovorih z Lloyd Georgejem na sestanku v Lucerni. Na vsak način pa je prole- tarijat dovolj močan, da naredjuje svojo socialistično vnanjo politiko.

Zasledovati hočemo tudi Lloyd Georgejeve poteze na tem sestanku. Pozabiti pa ne smemo, da je rusko vprašanje tesno združeno z nemškim. Nemčija je namreč slično kakor Rusija skorodena izobčena iz ostale Evrope. Stališče, ki ga bo Anglija zavzela nasproti ruskemu vprašanju, bo tudi merodajno, ali na, veraznega pogodba ostane, ali pa naj se uniči.

Poleg italijanskega in angleškega proletarijata pa je odločno besedo govoril tudi francoski proletari- jat in sicer predsednik Millerand naravnost in obraz ob pritiski njegovega občana v Valenciennesu, kjer so mu zastopniki delavstva in socialisti pove- dali, da »se ne bi niti en mož naših organizacij od- zval vladinemu pozivu, če pojde za novo pusto- lovščino«.

Francoski delavci so s tem izrazili Millerandu mnenje vsega evropskega delavstva. Sveda Mil- lerandu to ni bilo ravno po godu, ali bil mu je dober uk. Videti hočemo, ali so sedanji ententni držav- niki dostopni za tak pouk. Sestanek v Lucerni nas bo poučil.

Apel francoskim delavcem!

(Komiteja III. internacionalne)

Osemnajst mesecev je preteklo od premirja in voj- na traja še vedno v Evropi. Po zanikarnosti fran- coskega proletarijata vngla je Clemenceau-jeva, nato Millerand-ova vlada nekaznovana proti mirovljubne- mu narodu Rusije v sosednih državah najete armade, katere so oborožili in z živim preskrbi alihranili. Prišli so Sovjetsko republiko k vojni, da brani ogorčeno revolucijo.

Na vse mirovne predloge Sovjetske Rusije so od- govorili zavezniki s kanoni.

Nikoli ni bil tako čisto izvršen tako zločinski atentat na pravo ljudstvo. Nikoli ni bila dolžnost delavcev, da se zoperstavijo s vsami silami zločin- skim podjetjem reakcionarne buržoazije, tako občina.

Rusija je ponujala Poljski ugodne mirovne pogoje. Francoska vlada se je zoperstavila vsakemu po- klusu, da se obustavijo krvopijstva. Svoje reakci- onarne poljske plemičev je stopila v službo svet- tobojnih imperijalizma.

Kdo ima dobiček od vojne? Ljudstvo nikakor ne. Ruski in poljski narod hoče mir. Potrebno je siliti enega katerega donosa vojna profit.

Zločin prinaša dobiček le povzročitelji in po- krovitelji vseh krvopijstev, buržoaziji, ki si je pol- nila žep z dobički v vseh vojnah. Cilj vojne je, da uniči rusko revolucijo, njeno veličastno delo prole- tarijske osvoboditve, stvaritve nove družbe pravice,

dela, bratstva. Vojna uničuje s kanoni in puškami pridobitve delavcev in meče proletere enega proti drugemu v bratromorno klanje.

Internationalni proletarijat mora povzdigniti glas in zahtevati mir. Zlasti francoski proletarijat mora zahtevati konec francoske vojaške intervencije, uradno priznanje sovjetske vlade, formalni mir z Rusijo.

V trenutku, ko rdeča armada ruskih delavcev in kmetov zmagoslavno potdi čete poljske reakcije, po- šilja nazadnjaška Millerand-ova vlada pomoč Polj- ski. Sesto francoskih oficirjev se udeležuje vojne proti sovjetom in francoski vojni material je bil iz- krcan v Gdanskem.

Nove milijarde so vržene v žrelo vojne. Francoski narod, ki je že nezmožno tlačjen po davkih, mora pla- čevati izdatke novih ubojstev.

Alko francoski delavski razred ne pokaže na viden način svoje volje do mira, alko ne zahteva nepo- sredni mir z Rusijo, alko se ne zoperstavi vsakemu

pošiljanju municije in vojaštva na Poljsko, razširila se boje vnovi vojna po celi Evropi.

Francoski delavci, sledite vzgledu italijanskih de- lavcev, ki so znali prisiliti svojo vlado, da respektira Sovjetsko Republiko!

Ne dovolite, da se preskrbljuje vojska, zabranite prevažanje municije in četi!

Organizirajte povsod protestna zborovanja, vzgled- ne demonstracije za evropski mir.

Povzdignite strašen glas proletarijata, zavedajo- čega se solidarnosti, ki veže proletere vseh dežel: Dol z vojn!

Začnite z akcijo v vseh teh oblikah, da zmagajo iz- koriščenega naroda volja do mira!

Niti enega moža, niti enega vinarja za vojno! Mir bratskemu narodu Rusije! Živela Republika Sovjetov!

To bodi geslo francoskih delavcev, od katerih je danes odvisen mir Evrope in sveta.

Poljski protisunek

Jedro ruske armade se je nekoliko umaknilo — Severna in južna ruska armada napredujeta — Rusi 5 km pred Lvovom

Iz gostobesednih poljskih poročil ter onih par ruskih brzojavk, ki pa po čudnem naključju priha- jajo zopet potvorbena do nas, se dajo vojni dogodki zadnjih dni pregledati prično tako: Poljska vojs- ka je po dobri pripravi in pod poveljstvom fran- coskih generalov potokovala z obupnim protisun- kom, da meči Varšavo, kamor so padale že ruske kroglice. Protisunek je bil dobro zasnovan in se je izvršil v treh smereh: proti Pultusku, proti Bjeło- stoku in proti Brest-Litovskemu. Začetni uspeh je bil za Poljake ugoden. Kako se bo pa ta poljska ofenziva nadalje razvijala, to je še dvomljivo, ozi- roma ni prav nič dvomljivo, ker zdi se, da so Poljaki podvrženi sunek s prešibskimi močmi. Če se je torej jedro ruske vojske na vzhodu Varšave pod pritiskom poljskega sunka nekoliko umaknilo proti Brest- Litovskemu, ki je v ruskih rokah, pa severna in južna ruska armada nemočno prodirata kakor zoba orjaških klešč. Severna ruska armada se ne umika, pri Vloclavsku (severno-zapadno Varšave, 70 km zapadno železniške proge Varšava-Gdansk) je do- segla lep uspeh in na jugu stoji 5 km pred Lvovom. Tako objema ruska armada v velikanskem polkrogu poljsko vojsko ter jo stiska proti gorišču. Ali bodo ta obroči razni pohodi poljske konjenice razbili, to se bo videlo v par dneh. Zdi se pa, da je usoda polj- ske vojske že zapisana.

VARŠAVA, 19. — Poročilo poljskega generalnega štaba: Čete generala Ridz Smigljia so popolnoma porazile 58. divizijo sovražnika. Naš plen znaša 26 brzojavnic in nad 700 ujetnikov, med katerimi je brigadni poveljnik in njegov štab, kakor tudi štab nekega polka in številni častniki. Tudi v okolici Puhatohova in Ciszova so bili boljševiki poraženi.

Na južni fronti so med Bugom in Lvovom pričeli boji s prednimi stražami neke divizije. Vrhovno poveljstvo s hvaležnostjo opozarja na neumorno in uspešno delovanje letalcev tretje divizije izvršeno dne 16. t. m., ki je povzela 49 bojnih, zelo važnih vzletov ter ovirala napredovanje sovražnika.

(NB. Poljsko zmagoslavno poročilo govori sklop- čeno o — napredovanju sovražnika!)

LONDON, 20. — »Times« poroča, da so boljševiki izpraznili Brest-Litovsk. To mesto je sedaj v rokah Kotevovske garde. Pričakuje se prihod poljske konjenice. Ujetih je bilo 10.000 ruskih vojakov, uplenjenih 30 topov in 2250 brzojavnic.

VARŠAVA, 20. — Poljsko levo krilo je zavzelo Pultusk in korakla proti Mlavi. V središču korakla poljske vojske v smeri proti Ostrolenki. Na desnem krilu so Poljaki zasedli Sijedlece in Bjelski. Skrajna desnica korakla proti Brest-Litovskemu.

VARŠAVA, 20. — Uradno poljsko poročilo javlja: Poljske čete, ki so odšle iz Dombavi, so zasedle Sijedlece in Bjelski ter dosegle levni breg Buga nad Brest-Litovskem. One branijo to reko ter skušajo priti v stik z armado, ki napreduje med Bugom in Narevom, da odnežejo sovražniku cesto iz Varšave v Bjelski, po kateri se umika v velikem neredu. Desno poljsko krilo je tako prišlo z južne strani pred trdnjavo Brest-Litovskega. Del njenih čet je preloščila Bug v smeri proti Kovelu in krije tako napredovan- je Poljakov. V tej pokrajini podpira poljski pboh ukra- jinska divizija ruskih prostovoljcev pod poveljstvom generala Brulahorčaja, ki je pri boljševiški ofenzivi zastopala v Polzeji, vzhodno Brest-Litovskega.

Zveze boljševiške posadke Brest-Litovskega so na ta način presekkane na vseh straneh. Severovzhodno Varšave v odseku Buga in Nareva so Poljaki zavzeli mostišče Pultuska ter napredujejo proti Ostrolenki. Ta gib seče namenovno edino pot do umika, ki je ostala še ruskim četam, ki se nahajajo pri Mlavi in Soldavu, in ki jih zasledujejo druge poljske čete, koncentrirane na črti Modlin—Gdansk.

VARŠAVA, 20. — Poljski vspeli zadnjih štiri dni dokazujejo popolno preobrazbo poljske vojske. V smeri Modlin—Ostrolenka so poljske čete napre- dovale ob obeh bregovih Nareva, so prodale do dotoka te reke z Bugom in so izvršile napad v smeri proti Pultusku.

Vojska, ki brani varšavsko trdnjavo se je razvila v popolni črti proti središču sovražnika. Na desnem krilu je bil obkoljevalni pokret med Djevojino in Li- tovskem bliskovito izvršen.

Ta gib je imel posledico, da je jedro boljševiške vojske zagodeno pred Varšavo, odrezano od rečnih čet, ki delujejo ob gorenjem teku Buga.

Poljske čete napredujejo v smeri proti Mjelniku in Drohicinu. Ob srednjem teku te reke, v okolici Toruna so bile obkoljene boljševiške čete, ki so pri- spele do Vисле. Ta gib vzpostavlja železniško in rečno zvezo med Varšavo in Gdanskom.

(Brzojavka je precej mešana; kljubu vsem polj- skim zmagavam, stoji jedro ruske vojske še vedno pred Varšavo!)

DUNAJ, 21. — Radijbrzojavka iz Moskve, ki pa je dospela deloma pobabljena, poroča: Pri Vloclavsku smo zajeli 1700 ujetnikov. Pri Plovisku se vrše trdo-

vrtni boji. Pri Kozoncinu smo odbili sovražnika proti južno-zapadu. Težki boji se vrše v okolici Var- šave in na jugovzhodu mesta. Ob Bugu je položaj neizpremenjen. V vzhodni Galiciji nadaljuje po- hod na Lvov.

ZURICH, 21. — Radijbrzojavka iz Moskve z dne 20. t. m. poroča: V okolici Ploviska in Gdankova nadaljujejo ljudi boji. V okolici Varšave se bjejo naše čete s sovražnikom severno Visokovo in Stanislavo- vega. V okolici Brest-Litovskega se vrše boji ob Zapadnem Bugu. V okolici Lvova razvijajo naše čete ofenzivo. Zasedle so Slinini ter so napredovale po hudih bojih proti postojankam v okolici Tarno- pola. Naše čete so preloščile reko Stripo in na- predujejo proti zapadu.

V Krimu so naše čete v okolici Orehovega po hu- dih bojih zasedle Vseščevski. Zajeli smo okoli polni vlak in vojni material. Na kavkaški fronti nadalju- jejo boji. Sovražnik je izkrcal čete v Azovskem morju. V okolici Haktira so se sprjele naše čete s sovražnikom.

DUNAJ, 21. — Poljsko poročilo z dne 19. t. m. govori o vseh njih na vsoti fronti. Poljski so vnovi preloščili reko Narev in Bug ter odrezali umik nekega četam, ki se nahajajo med obema rekama. Poročilo pravi, da so čete (poljske?) sila utrjene. Lvov je resno ogrožen po ruski konjenici, ki je že pri Viniku, pet kilometrov pred Lvovom. »Gazeta« iz Lvova objavlja sledeče uradno poročilo: Med Bu- gom in Lvovom so začeli boji s sovražnimi predsta- žami. Naše (poljske) čete so se umaknile na obram- beno črto pred Lvovom. Predvidajo se boji v odseku Lvova.

LONDON, 21. — Po neki brzojavki iz Varšave se poljski protisunek uspešno razvija. General Sikorski je zasedel Pultusk. Poljska fronta v varšavskem od- seku gre od Pultusku preko Sjedele do Stavitca.

VARŠAVA, 21. — Uradno poročilo javlja: V sled zmagovite protiofenzive poljske vojske dosega šte- vilno ujetnikov do 19. avgusta 15.000 mož.

(To pa je zelo malo po takem strahovitem gr- menjul)

VARŠAVA, 22. — Poljsko poročilo z dne 20. t. m. govori o zopetnem zavzetju Čehanovega in Brest- Litovskega po poljskih četah. Ujetnikov je dosedaj 18.000.

DUNAJ, 22. — »Izvestija« pišejo: Za sedaj smo se odpravljali pohodu na Varšavo. Izpraznili smo črto Lukov—Radzini ter držimo severno-vzhodno črto. Pogojanja v Minsku napredujejo zelo počasi.

Potreben bo nov napor, da premagamo Poljake ter zaustavimo njihovo prodiranje, drugače izgubimo soti svojih borb. Še važneja je južna fronta, ker bi Vranglovo napredovan- je utegnilo poslabšati položaj.

DUNAJ, 22. — Radijbrzojavka iz Moskve poroča z dne 20. t. m., da nadaljujejo ljudi boji v okolici Ploviska. V smeri proti Varšavi se bjejo rdeče čete zapadno črte Visok—Stanislavov. Pri Brest-Litov- skem se vrše boji ob zapadnem bregu Buga. V oko- lici Grubeševa nadaljujejo ruske čete pohod. Zasedli smo Zamošč. Bjejo se ob vzhodnem robu mesta Lvova. Zajeli smo 300 ujetnikov in 20 topov. Pri Tarnopolu so naše čete preloščile Stripo in na- daljujejo pohod.

V Krimu se bjejo pri Orjelovu. Zavzeli smo Va- seljev.

VESTI IZ ITALIJE

NAPOLI, 20. — Stavka pristaniških delavcev je zmagovito končala. Ob tej priložnosti je priredila množica stavkajočih veličastno manifestacijo z godbo in zastavami. Na molu se je vršil velikiški shod. Govorili so Corradetti, Teneri in drugi.

MILAN, 20. — Iz deških vestí se posnema, da so kovinarji vseh poklétij v Italiji danes započeli z ob- strukcionizmom. Delavstvo se je mino in destojno podalo v delavnice. Psebnega incidenta ni bilo nikjer.

RIM, 21. — (Agencija Stefani.) — Vlak, v katerem se je vozil Giolitti, je prišel v Lucern ob 13:30. Na postaji je bil Lloyd George s svojim tankom in spremstvom. Velika množica je pozdravljala minis- trskega predstojnika. Oba državnika sta se dogo- vorila, da bosta imela sestanek jutri, v nedeljo, ob 10.

WASHINGTON, 18. (Agencija Stefani.) — Državni tajnik Colby javlja, da je dobila vlada Združenih držav ameriških od Italije neformalen odgovor na ameriško noto glede Poljske. Italijanska vlada ob- ljublja, da pošlje v kratkem popoln odgovor.

RIM, 20. — Ministrstvo za pošto in brzojav spo- roča, da se bodo funkcionarji in uslužbenci novih pokraj, ki so bili doslej plačani po predpisih stare (a.-o.) uprave sedaj izenačili svojim kolegom starih pokraj.

Upori po vsej gornji Šleziji

PARIZ, 21. — Berlinski dnevnik lista »Journal« brzojavlja, da so se pojavili v gornji (nemški) Šle- ziji novi neredi. — Nasilne demonstracije so se vr- šile v Beuthenu in Königshütte. Poljski dobroveljci so se baje združili, da zagotovijo varstvo poljskemu prebivalstvu, zasedli so Cheppritz in Ichnaua ter

prodirajo proti Kattowitzu in Dombavi. — Premo- govni rudniki so obustavili delo. Pri Begutschutzu se je vršila bitka med vojaško in nemško policijo. Nemška policija je imela 12 mož mrtvih in mnogo ranjenih ter se je morala umakniti. — Neko poročilo generala Leronda izjavlja na liste, da bo postopal proti hujšakem katerekoli narodnosti. V Laurahütte in Bagutschutzu je bilo poslano vojaštvo na kamil- joni, kjer se sode tudi tam pokazali neredi. — Na drugi strani je ukazal general Gattely polkovniku Blam- cardu, ki se je bil umaknil na kraj mesta Königshütte, naj zasede notranjost in predmestja in naj prevzame tudi najstrožje mere, alko prebivalstvo ne bo spošto- valo naredb. V nemškem komisarijatu, ki je osum- ljen, da podpihuje nered, je bila izvršena hišna preiskava. Veliko listin je bilo zapolnjenih in izro- čenih medzavezniki komisiji.

Listi dobivajo iz Breslave še sledeče: Ko je v Königshütte neleni francoski častnik delal opazke nekemu policijskemu agentu, ker ni bil po predpisu oblečen, se je zbrala množica. Ker je ta grozila je posprevel neki drugi častnik in je zahteval, naj na- stopijo straže. Te so množice razgnale. — Po na- redbi medzaveznike komisije so bile poslano fran- coske čete v Lanahütte, da vzpostavijo red. Prišlo je že do spopadov.

LONDON, 21. — Agencija Reuter objavlja sledeče informacije: Poljski v zgornji Šleziji so predložili danes medzavezniki komisiji v Beuthenu sledeče zahteve: Odstranitev policije; izgon nemških zaseb- nikov, ki so se nastanili v dežel; za dve leti; areta- cijo in kazen za osebe, ki so se udeležile dogodkov zadnjih dni; povrnitev škode, ki je bila storjena Poljakom; odstranitev sunčevih nemških uradnikov; zasedba elektrarnic po zavezniških četah.

Berlin, 19. (Agencija Stefani.) — Medzaveznika komisija v Oppelnu objavlja sledečo izjavo: Ko- njenica je posredovala da zaščiti dva šofenja, ki sta bila zlostavljena od množice. Eden od njiju je bil ranjen in neki častnik, ki je tekel s šofenja na po- moč, je bil skoraj linčat od množice. Med tem ko so se odpravljali incidenti, so demonstranti skušali pro- dreti konjeniški in policijski obroč, k je zapiral pot k poslopju, kjer se nahaja medzavezniki komisija. Tedaj se je parlatar ustrelilo iz neke hiše nasproti sedežu komisije. Bila je vržena tudi ročna granata, ki je napravila paniko med demonstranti. Straža postopja, kjer se nahaja komisija, je rabila orožje. Dr. Milevski, ki je pomagal ranjenim, je bil zlostav- ljen od množice. Okoli sedeža medzaveznike komi- sije se je vnela živahna bitka. Zopet se je stre- ljalo in bile so vržene druge ročne granate, ki pa niso napravile nobene škode. Med tem se je izve- dele, da je bila straža napadena in da ima že enega mrtvega. Tedaj ji je šla na pomoč ena četa, katero so sprejeli demonstranti s strelji in z ročnimi gra- natami. Strelnjanje je prenehalo še pred jutro. Čete so imele dva mrtva in 16 ranjenih.

PARIZ, 20. (Agencija Stefani.) — Agencija Havas sporoča, da je dobila francoska vlada od generala Lovenda, zupovedovalca zavezniških četam v Gor- nji Šleziji, prvo uradno obvestilo o dogodkih v Kat- towitzu. Ta obvestila so z dne 18. t. m. in iz njih izhaja, da so se neredi začeli z boljševiškim giban- jem ki je podobno gibanju, ki so se počela v zadnjem času po raznih krajih v Evropi, ker se je vernoval v skorajni trkni sovjetov. Delavski boljševiški življenjski so delali nasilja proti Poljski in Fran- cijci. Nemška vlada jih je podpirala v sled uspehov boljševiške vojske. Neleni list v Gleiwitzu (Šlezija) je objavil nekoliko ostrih člankov, v katerih je zahteval, naj se proglasi nevarnost Šlezije v rusko- poljskem sporu in da naj se temu dosledno umak- nje zavezniške zasedbene čete. List je zahteval lu- di mobilizacije delavskih razreda in je propovedo- val splošno stavko kot sredstvo za vsilitev sklepov nemškega proletarijata. Drugi dan, 18. avgusta, so se vršili neredi in poljski shodi. Ob tej priložnosti so se začele v Kattowitzu nasilne demonstracije, ki so imele na nemški strani čisto boljševiško obeležje. Tridset so bile napadene francoske straže v Kattowitzu dva francoska vojska sta bila ubita in osem ranjenih, med katerimi eden težko. Nemci so izgubili 10 mož in so imeli 80 ranjenih. En policijski častnik je bil ubit. Dne 18. t. m. zvečer je bilo proglašeno v Kattowitzu obsešno stianje. V francoskih uradnih krogih se poudarja, da imajo šlezjski dogodki medzaveznika, obeležje, ker je Gornja Šlezija zasedena po nalogu entente in radi tega bi moral biti o teh dogodkih pred vsem obve- štečen medzavezniki svet. Francija, ki je zahteva- vala zadoščenje, se ne more odločiti od versaille- ske pogodbe.

Tako pravi Francija. Mi pa pravimo, da se tudi proletarijat ne more in se niti ne sme oddaljiti — za ped — od duhovne pogodbe s sovjetsko Rusijo. Delavci ta kmet se morajo ravnati po sklepu komi- sije »Mednarodne strokovne zveze« v Amster- damu, ki je proglasila dne 14. t. m. bojkoč proti Poljski. Proletarijat mora zabraniti prevoz sovra- žnih čet na poljsko bojišče, on mora nastopiti kot disciplinirana armada proti svojim sovražnikom. — Proletarijat počenja realizirati solidarnost s Sovjet- sko Rusijo.

Proglasjeve sovjetov v porenski Prusiji.

BRUSELJ, 21. — Iz Dusseldorfa poročajo dne 20. t. m.: V Werberju v porenski Prusiji (zapadna Nemčija) je bila proglašena sovjetska republika. 100 mož je zasedlo županstvo in je po mestu rekvirirali avtomobile in ko- nje. Največjim bogastvom so zaplenili denar. — Govor- se, da je bilo gibanje prišlo od »KAPD« (Komunis- tična delavska stranka Nemčije), ki je izsilila od državne banke 2.000.000 frankov. — V Reinscheid po- zivata dva manifesta delavce na boj. Varnostna policija veruje, da bo obvladala gibanje.

DUSSELDORF, 21. — V Dusseldorfu so izbruhnili ne- miri. V Essen, Barmen in v Reinscheid so bili ob- javljeni manifesti, ki pozivajo na revoluto. V Kattowitzu in Begutschutzu so se vršili poboji, ki so trajali okoli štiri ure; varnostna straža je ukrenila vse, da se izogne prelivanju krvi.

Austrijska zunanja politika

DUNAJ, 19. (Agencija Stefani.) — Državni tajnik Renner je izjavil odboru za vnanje stvari, da imajo sedanji avstrijski odnosi z inozemstvom gospode- ski značaj. V trdnem prepričanju, da bo »Zveza na- rodov« zadovoljila našim zahtevam in zavedajoč se, da e avstrijska republika gospodarski preveč iz- črpana in politično še ne utrjena je vnela odločilo

vsak predlog glede izpremenitve pravne podlage saintgermanske pogodbe in priporočila vsem držav- ljanom, naj ne trčajo misli in moči v svrhu ude- stvltve nedosegljivih ciljev, temveč naj zastavijo svoje moči rajši v delo za notranjo obnovitev.

Glede madžarskih izjavij je rekel Renner: alko so odnošajo s vsemi sosednimi narodi mirni in zaupni, se tega ne more trdit o Madžarski, ki je še v začnem času poslala čete v Nemski Avstriji pri- sojene pokrajine v zapadni Ogrski. (Fürstenfeld, Zalesegzeeng). — S Československo, ni sklenil Ren- ner nobenega dogovora. — Z Jugoslavijo se bodo morala vršiti še težka pogajanja v narodnostnem in trgovskem vprašanju.

V trškem sporu med poljskim in ruskim narod- om mora Avstrija ostati popolnoma nevtralna, ker mišvna pogodba ji ne dovoljuje pravno nobene druge smeri, toda predvsem zato, ker bi najmanjša oddaljitve od najbližje stroge nevtiralnosti prinesla seboj nevarnosti hudih neredov v inozemstvu. Kan- celar je omenil nato dogovor v Kodanju glede po- vrnitve vojnih ujetnikov, ki se je vsled nekega ne- sporazumljenja smatral kot znak nove vnanje politike in ne izvrševanje določbe saintgermanske mirovne pogodbe. To nesporazumljenje se je sedaj popolnoma pojasnilo.

Gibanje med azijskimi narodi

ATENE, 19. — Danes se vrši v Baku (v Armeniji) se- stanek perzijskih, armenskih in turških kmetov in de- lavcev. Sestanek je bil sklican od izvrševalnega odbora III. komunistične internacionalne, da pripravi vse po- trebno za kongres, ki se bo obdržal enako v Baku dne 2. septembra, na katerem bo zastopan tudi zapadni proletarijat.

BOMBANY, 19. — Zveza indijanskih delavcev poka- zuje vsem sodrugom potrebo, da podpirajo gibanje indijanskih delavcev. Osem milijonov hindostanskih de- lavcev dobiva pod angleškim režimom plačo 60 vinarjev dnevno. Francoska socialistična stranka je izjavila so- lidarnost z delavskimi organizacijami Indije.

PARIZ, 21. — Agencija »Havas« je dobila z Bejruta z dne 20. t. m. sledeče: Polojaj v Mezopotamiji postaja vodno bolj vzmirljivo. Cesta, ki pelje proti Perziji je bila poškodovana in napravljen neredna. Na Evfratu so se vzdignila številna plemena. Proga Bagdad-Poluda je bila večinoma razdejana. V okolici Kanare je železnica od- rezana. Opazuje se veliko zbiranje plemen, ki namer- ravajo udariti proti Mosulu.

Politični vestnik

Trumbić v pogovorih s Kamenem in Krasinom. V Londonu je imel te dni Trumbić pogovor s Kamenem in Krasinom. Pogovor se je sukal predvsem o povrnitvi jugoslovanskih jtenikov iz Rusije. Govorilo se je tudi o trgovinskih odnosih med Jug

Istina, ljudi imaju pogrešku u mozgu, no što se to mene tiče, to je tako dugo, dok ja od toga imam korist. Oni vele, što bi mi bez velikih bogataša, koji nam daju posla, i iz zahvalnosti prema bogatašima tegle još više, samo da im se nekako oduče.

Nije moja dužnost, da ljudima sapčim, kako su glupi, kad tako misle. Bogataši ovise o njima, ne oni o bogatašima. No pošto oni to u svojoj većini ne shvaćaju, napadaju na one pojedince, koji im to pokušaju razjasniti.

Ima časova, kad su ljudi zdvojni, a ne znajući si pomoći, bacaju se u vodu ili si prosviraju glavu.

Seljac obraduju svoju zemlju za — mene. Svaka vreteno u tvornici okreće se za — mene. Isvaka mašina radi ponajprije za — mene. Tergovine se vode u prvom redu za — mene. Željeznice lete svijetom, a brodovi velikim morima u prvom redu za svoju korist. Ljudi su moji zapriješeni pomoćnici. Oni su moji stalni prijatelji.

I ako je koji komad mojeg vlasništva ugrožen od jedne grupe pobjedjenih ljudi, ja ipak ne moram ni prstom maknuti. To već drugi ljudi učine za mene. Kad dođe do ovekoviš sukoba, onda se povučem u stranu, samo gledam i smijem se. Rejotko da ja u kojoj takovoj borbi izgubim.

Na čuše ljudi umire, samo da ja mogu živjeti. Mojim zastupnicima na zemlji više vrijedim ja, nego li život njihove braće. Nije li to čudno i nemoralno? Naravno, da jest, ali ja nisam tu da im propovijedam moral.

Često se cijela zemlja pretvara u jedan ogroman pokolj, no ja ne izgubim ni jednu kap krvi. Ljudi se medu sobom pokolju i koju godinu i godinu, jedino radi mene. Glupo je to, ali ko bi pobrojio sve ljudske gluposti.

I kad poubijaju sve ono, što je najbolje, najjače i najvrednije, kad počnu bucatiti, kako plemenito djelo su učinili, onda se ja pojavim i gledam žetvu, koju negdje ikada. Onda nastaje moja apsolutna vladavina. Za vrijeme pokolja i izgube ljudi sve osjećaje, postaju prave životinje, a poslije pokolja preostaje im jedino, da jedni druge varaju i gule, pri čemu ja najbolje prolazim.

Ne prestaju se oni ni onda klati, ali to se većinom događa u granicama pojedinih zemalja, ako se nađe nezadovoljstva i počnu prigovarati.

Život je posao takovim pravcem, da sam ja opleo ljude u svoju mrežu, kako pauk oplete muhu. Bez mene ne bi mogli živjeti ni zakonodavci, ni zemljoposjednici, ni novčari, a ni radnici. Bar ne danas. Ne znam, što će biti kasnije, ako se probude, ali danas ne mogu bez mene.

Ja sam život za one, koji su samopam, a smat za one, koji su protiv mene!

To ljudi dobro znaju, i za to sam ja apsolutni gospodar, ja — profit!

IZ STRANKE

Deželna zveza socijalistične stranke Jul. Benečije

Deželni Izvrševalni Odbor sklicuje vsled sklepa sestanka z dne 22. julja t. l.

redni deželni kongres

ki se bo vrši dne 11. in 12. septembra t. l. v Delav. Domu s sledećim dnevnim redom:

- imenovanje predsednika in verifikacija mandator.
- poročilo o gmetnem in moralnem stanju; poročta Benečije.
- poropaganda; poročata Benečije in Regent.
- politično, strokovno in združniško gibanje; poročta Passigli.
- deželne zveze in odsekovi odbori; poročta Tonet.
- tisk: a) moralno stanje; poročata Passigli, Fovel, Regent; b) gmetno stanje; poročta Inwinkell.
- upravni svet »Lavoratorja«; poročta Inwinkell.
- problemi Juliske Benečije.
- zvezni statuti.
- volitev zveznega odbora.
- razno.

Določila.

- Kongresu morejo prisostvovati vsi strankini odseki, ki imajo pravico do toliko glasov, kolikor izkazuje so dvignili in plačali. Kongresu Izvrševalnega Odbora, nadzorstvo in ravnatelj »Lavoratorja«, ki imajo pa odločujoči glas le ako hkrati zastopajo kakšen odsek.
- Vsak odsek odpošlje neglede na število članov enega samega zastopnika. Odseki z nad 200 članov imenujejo za prvih 200 članov enega, za vsako nadaljnjo ali načeto stotico članov po enega zastopnika. Taki odseki naj prekrbe, da bo zastopana tudi manjšina. Zastopniki se izvolijo na posebnem zborovanju odseka z večino glasov. Priporočila, da bodo zastopniki iz kraja samega, kjer ima odsek sedež.
- Vsak zastopnik se mora izkazati s poverljivim listom svojega odseka. V tem listu, oziroma izkaznici mora biti navedeno število odseka dvignjenih in plačanih izkaznic.
- Pri pismenskem glasovanju, ki se vrši na zahtev predsedništva ali vsaj petnajstih zastopnikov, odda vsak zastopnik toliko glasov, kolikor želi njegov odsek. V slučaju, da en odsek zastopa več zastopnikov, ima vsak zastopnik sorazmerno število glasov.
- Vsak odsek lahko predlaga izv. Odboru spremembe in dodatke k dnevnemu redu; ali naznanjenj morajo biti potem priporočena pisma vsaj do 25. avgusta tajništva. Dežel. Izvrš. Odbor.
- Priglasitve z imeni zastopnikov naj se vpošljejo tajništvu Zveze hkrati z zneskom 3 L polom pošte nakaznico do 25. avgusta t. l.
- Odseki, ki še niso plačali izkaznice za 1. 1920., naj to čimprej store, da ne bodo izključeni od kongresa.

Tajnik.

Odseki, ki še niso vposlali 1 L za strokovni zaklad za sklicavanje narodnih svetov, so naprošeni storiti to čimprej.

Vse naše strankine skupine (sekcije) so naprošene, da naznanijo nemudoma strankinemu tajništvu v Trst, imena delegatov za deželni strankin zbor in število svojih članov.

Sestanek o interesih treh Benečij

Vrhovni svet stalnega urada proletarske akcije treh Benečij se sklicuje na dan 30. in 31. t. m. ob 15h v prostorih »Lavoratorja« (Trst).

Dnevni red:

- Poročilo urada in referati o sedanjem položaju, (poročata Giacomo in Alessandri).
- Vprašanje vojnih odločbin.
- Nenormalen režim Juliske in Tridentske Benečije z ozirom na rekonstrukcijo v dobi po vojni, (poročata Passigli in Gorici).
- Odnosni med združenimi in sindikati, (poročata Gardina in Marini).
- Financiranje urada, (poročata Giacomo).
- Razno.

Ki sevanju so povabljeni zastopniki proletarskih organizacij treh Benečij in sicer: socijalistične deželne zveze, delavske zbornice, deželni in pokrajinski sindikati, (zidarije, kovarstvo, lesni delavci itd.), ki so vpisani v splošno deželno zvezo, (zadrage in združne zveze, ki so vpisane v narodni zvezni zadrage).

Vse dopise je potrebno na urad proletarske akcije v Benetkah (Venezia) calle Bembo, palazzo Bembo.

Polit. tajnik: Alessandri.

Prvi pokrajinski svet socijalistične mladine se vrši v nedeljo 29. t. m. ob 10. zj. v zeleni dvorani Del. Doma v Trstu. Povabljeni so vsi že ustanovljeni mladinski krogi, da se sveta udeležijo p enem zastopniku. Razpravljalo se bo o važnih zadevah. Samostojne predloge treba predložiti tekom tedna. Posebnih povabil se ne razpošlje. Osrednji odbor.

Kongres socijalistične federacije v Furlaniji se bo vršil 4. in 5. septembra t. l. v Gradiški v prostorih Delavske zbornice.

Dnevni red: 1.) Volitev predsedstva, 2.) verifikiranje mandator, 3.) poročilo tajništva (Tonet), 4.) blaginjsko poročilo (Inwinkell), 5.) potreba deželne organizacije ter njeno stališče napram Del. Zbornicam, izobraževalnim društvom in združenjem (Callani), 6.) politične in običajne volitve (Tunlar), 7.) tisk (Inwinkell), 8.) sola in proletarij (Miani in Stanta), 9.) volitev deželne politične odbora.

Prijave je vposlali na podpisane do 28. t. m. Luigi Tonet, Cassa ammalati, Tržič (Monfalcone).

»Socijalistična sekcija« Prosek-Kontovej sklicuje za danes, točno ob 20.30 člansko zborovanje, ki se vrši v sekcijah prostorih na Proseku. Dnevni red: Volitev delegata na redni deželni kongres »Deželne zveze socijalistične stranke« za Julisko Benečijo. »Socijalistična sekcija« poziva svoje člane, da se tega zborovanja polnoštevno udeležijo. Legitimacije vzeti sabol Nečlani nimajo pristopa. Tajništvo »SS« Prosek-Kontovej.

Domači vestnik

Komunistično posojilo

Vse sodruge pozivljamo, da podpišejo naše komunistično posojilo. Delež znašajo 25 lir. Plača se lahko ves znesek hkratu ali pa na obroke. Vplačila sprejema tudi uredništvo našega lista kamor naj naslovo svote tudi sodruzi izven Trsta.

Kakor sklada denar meščanstvu za svoje bitke, tako mora zbirati sredstva proletarijat sam ako hoče izvajati svojo bitko.

Pomagajmo političnim preganjancem

Političnim, strokovnim in kulturnim organizacijam v Jul. Benečiji

Sodruzi, delavci!

Ona reakcija, ki divja že nekaj mesecev kakor vihar v teh naših nesrečnih pokrajinah, nima namena da bi pojenjala.

Na to in to naših sodrugov ječi po ječah ker so zakrivali velik zločin, da so se izjavili za komuniste. To so sodruzi iz Vodnjana, Pulja, Trsta, Krasa in mnogih drugih delov Goriške in Istre, ki že dolgo časa čakajo na razpravo, koja naj jih reši zapor. Mora jih rešiti, ker niso ni esar zakrivil. Toda v zapore prihajajo vedno novi sodruzi, vedno nove žrtve. Naša dolžnost je, da pomagamo na vse mogoče načine onim, ki se žrtvujejo in trpe za komunistično idejo. Otroci in družine onih, ki ječe po zapori in v bolnišnicah, vprašajo po pomoči za svoje in mi smo dolžni, da jim jo damo.

Po incitaciji političnih in strokovnih organizacij se je izvolil v Trstu »Permanentni odbor za politične preganjance«, ki si je prevzel tudi na logo, da poskrbi zaotocenjem pravovarstvo. Ta odbor bo pričel abarirati prispevke za preganjance. Nabrane svote v denarju se bo objavilo v strankinih listih. Sedež odbora se nahaja v Delavski zbornici v Trstu, via Madonnina 15, vrata št. 1. Nabirajte pridno in pošiljajte nbrane svote redno na omenjeni urad.

Za odpravo vojnega sodišča. Neznosne razmere, ki jih je povzročilo vojno sodišče, so primorale socijalistično stranko, da se zavzame z vsemi silami za odpravo te usodne naprave v Julijski Benečiji. Deželni Izvrševalni odbor je glede tega ter glede splošne amnistije že sklepal dne 10. t. m. ter sprejel tozadevno resolucijo, ki zahteva od vlade takojšnjo odpravo vojnih sodišč ter anuliranje obsodb za politične čine. Hkrati je deželni Izvrševalni odbor izjavil, da bo v nasprotnem slučaju na prihodnjem deželnem strankinem kongresu (11. septembra) predlagal konkretne predloge za skupen nastop vse pokrajine v svrhu, da se ta zahteva doseže.

V smislu tega sklepa je stranka že započela s tozadevnimi koraki. Pričela je potom »Lavoratorja« odločno borbo proti vojnemu sodišču, obrnila se je do vlade, do socijalističnih poslancev, do gen. civ. komisarijata. Več za danes ne moremo in ne smemo izdati. Zagotoviti pa moramo sodruge, da se je vse storilo v dosego tega namena, v Trstu in v Rimu, in da obljubljajo ti koraki dober uspeh.

Avtomobilne zveze. Civilni komisar je koncesioniral avtomobilne zveze z Oberdanovega trga k sv. Savi in k Lovcu ter s trga Tommaseo na Opčine. V naslednjem se bo zveza s sv. Sobeito podjalska do Zavelj, ona z Lovcem do Katinarve, ona z Opčine do Ban, Trebič, Padrič in Bazovine.

Prošnje za uvoz ali izvoz se morajo predložiti generalnemu civ. komisarijatu edinole potom trgovske zbornice, v katere delokrog spada kraj proslca, in ne drugače. Prošnje je kolekovati s kolekom 2 lir.

Ulica Acquedotto se vsled odredbe občinskega komisarija prekrsti v kratkem v Viale XX. Settembre.

Zakasne krainke izkaznice, pomenaste barve se bodo delile od 20. t. m. naprej; one vijolčaste barve z rdečim krogom v sredi so veljavne do 20. septembra. Peki morejo te slednje izkaznice predložiti krušnemu uradu (ul. Cassa risparmio št. 13, II. nad., vrata 6) do 30. septembra; pozneje se ne sprejmejo.

Tržne cene poljskih in vrtnih pridelkov za teden od 23. do 29. t. m.

Česen L 440 kilo; rdeča pesa z listjem 50 stot. kg; rdeča pesa brez lista 60 stot. kg; bledes 80 stot. kg; korjenje brez lista L 120 kg; kumare 80 stot. kg; zelje L 1— kg; čebula 60 stot. kg; solata L 1— kg; melancane L 150 kg; krompir 60 stot. kg; majhen regrat L 160; velik regrat L 1— kg; špinaca L 140 kg; bučice (vsaj 12 kosov) L 120 kg; bučice srednje L 1— kg; bučice velike (do 2 komada) 40 stot. kg; limone 10—15 stot. kg; jajca 65 stot. komad; mleko na trgu L 170 liter, v razprodajalnah L 180 liter.

Zelenemu fižolu, fižolu v zrnu, paradižniku se določa cena dnevno.

Razdelitev živil. Ta teden se razdelijo proti preštipanju žtev. 19. sledeča živila:

Testenine, 30 dkg po L 190 kg; riž, 1/2 kg po L 150 kg; sladkor, 10 dkg po L 6 kg; olje, 20 centilitrov po L 830 L.

Na izkaznice občinske ubožnice se dobi le sladkor.

Družinska založba. Bivši avstr. polkovnik Reimann in njegova žena, ki sta nekot videla pak boljše dni, sta slednje čase bila prisiljena živeti v Trstu v precejšnji bedi. To je oba zakonska sila potrla in v petek sta sklenila umreti. Z možem sta si prerezala žile in vrata. Žena je izkrcavala in ni bilo zanj več pomoči; on pa je bil prenešen v bolnišnico in bo bržkone okrevaj.

Reimann je imel pri sobi tudi desetletno deklico, ki je bil otrok njegove žene Ide iz prvega zakona. Deklica, Dorotea po imenu, je bila usodnega dne radi boleznij v bolnišnici in je morda tako ušla zli usodi.

Natal Penetta, oni ki je bil osumljen skrivne na umoru menjalca Davanza, je bil izpuščen iz zapora, ker se mu ničesar ne more dokazati.

Jekleno blaginjo so odprli v soboto ponoči neznanj umorivci v uradih občinskega tramvaja ter odnesli 7200 lir.

Ob barkovlanskem obrežju je občinski redar Pirelli našel v morju plavajoče, že gniječe telesce štirimesečnega otroka. Obhlasti poizvedujo.

Umrla je na ulici v noči na nedeljo neznanja ženska slabo opravičena, priločno 60 let stara. Bržkone jo je povozil kakšen voz. Prenesi so jo v mrtvašnico pri sv. Justu.

Samomor. Dvajsetletna Dominika Dapas, stan. v ulici Cressada 12, se je zastrela. Truplo so prenesli v mrtvašnico pri sv. Justu.

Ranjen po bombi. Kmet Ivan Šnebel iz Markušine pri Materiji je kopal na svoji nivi ter pri tem zadel na ročno bombo, ki ga je poskodovala na levi roki. Prepeljali so ga v tržaško bolnišnico.

Ljudski oder

Podružnica v Barkovljah. Dne 12. septembra t. l. se bo vršila na Trsteniku prva velika vrtna veselica s sodelovanjem bratskih podružnic.

Čisti dobiček je namenjen za zastavo in kulturne potrebe društva. Zato se nadejamo iz mesta in okolice prav obilne udeležbe. Natančnejši vsopred se objavi pozneje.

V ponedeljek, sredo in soboto pevske vaje za mešan zbor.

V torek teoretična lekcija za mandolistični odsek. V četrtak odborova seja. Knjižnica je odprta vsako nedeljo.

Delauski pregled

Gibanje stavbinkskih delavcev

Že nekoliko tednov se vršijo pogajanja med zvezo industrijalcev in zastopniki stavbinkskih delavcev cele provincije v svrhu revizije meznih tarif. Dosedaj se ni doseglo sporazuma, kajti predlogi delodajalcev niso zadovoljivi. Izenačenje tarif je povzročilo velike tekoče objave. Straniški se spoznameli glede enotnosti sedanjih mezd v Tržiču, Gradiški in Gorici (slednja velja tudi za sežanski in tolimski okraj) za celo provincijo, toda obstojajo nesoglasja glede višine enotne meze. Delavci Tržiča in Gradiške so pripravljali k žrtvam v prid goriskim sodrugom, ki imajo najmanjšo tarifo; vendar bi morala ta žrtva obstojati in tem, da se zadovoljujejo z delnim poviškom meze, ki bi jim prišla. Toda ako se sprejme stališče delodajalcev glede enotne tarife, moral bi en del delavcev Tržiča in Gradiške utrpeti zmanjšanje sedanjih mezd. Take predloge delodajalcev so zastopniki delavcev seveda zavrgli.

Na zadnji skupni seji so stavili delodajalci drugo ponudbo, na podlagi katere ne bi utrpela nobena kategorija stavbinkskih delavcev zmanjšanja sedanjih mezd, toda nekateri, na primer kvalificirani zidarji in manovali tržiča in gradiške tovarne bi ne bili deležni niti višarja povška po tarifi revizije. Ako se sprejme ta predlog, se zaenkrat ne bi doseglo popolne tarifne enotnosti. Tarifa bi bila namreč enotna le za kategorijo zidarjev, žensk in otrok, medtem ko bi manovali Gorice, tudi ako so deležni povška 20 cent. na uro, dobivali 20 do 30 cent. manj od svojih sodrugov iz Tržiča in Gradiške. Ta diferena je velika, ako se pomisli, da kvalificirani zidarji in manovali tržiča in gradiške tovarne ne bi dobivali nobenega povška. Ni treba omeniti, da to ne bi bila nikakoli tarifna enotnost. Delavski zastopniki so se izjavili pripravljanim k žrtvam s tem, da se odpojejo enemu delu meznega povška na podlagi revizije, toda pod pogojem, da se doseže tarifna enotnost za vse kategorije. V slučaju, da niso delodajalci tudi od svoje strani pripravljali k večjim žrtvam, da se doseže ta cilj, zahtevajo delavci povišanje sedanje tarife, in izenačenje plač se predloži na prihodnjo pomlad.

Delavski zastopniki niso smatrali umestno, da sprejmejo zadnji predlog delodajalcev in so sklenili sklicati sestanka vodilnih svetov stavbinkskih sekcij, da razjasnijo novo situacijo in da sklenejo končne odločbe glede gibanja, ki je velike važnosti za bodočnost furlanskih stavbinkskih delavcev.

Priporočamo stavbinkskim delavcem največjo resnost in disciplino in vsak naj čaka na navodila svojih zaupnikov. Obenem naznanjamo, da bo vsakršni povšek iskairan in da bo imel veljavo od 1. avgusta t. l. naprej.

Podružnica stavbinkskih delavcev v Gorici naznanja, da se vrši dne 24. t. m. ob 6. uri zvečer v prostorih delavske zbornice v Gorici II. redni občni zbor z navadnim dnevnim redom.

Sodrugil Ta občni zbor je velike važnosti za nas, ker si moramo izvoliti odbor, ki bo moral v bodočem letu opravljati ne samo domače podružnice, temveč skrbeti tudi za sodruge z dežele, ki pričakujejo rešitve iz mesta. Dolžnost naša pa je, da jim pomagamo in jih vedemo na pravo pot organiziranih bojnikov. Odbor.

Stavka majolčnih delavcev se bliža svojemu zaključku. Med zastopniki delavstva in delodajalci je prišlo do sporazuma. Ako delavstvo sprejme ta sporazum prišlo delo z današnjim dnem.

Akordni delavci tržaške kučilnice vztrajajo v stavki. Ravnateljstvo je imelo s svojim poskusom s krumirji malo sreče, ker so ti pod roko najeti delavci zapustili delo, ko hitro so čuli, za kaj pravzaprav gre.

Kmetijski pregled

V soboto, 21. t. m. ob 17. se je podpisala pogodba med koloni in zemljiškimi posestniki na Furlanskem. Za prve je podpisal sodr. Minut, za druge odv. Donati v Gorici.

Od sedaj naprej so organizirani koloni vezani po moderni, času in deželni razmeram odgovarajoči pogodbi. Borba ni bila lahka radi mnogih protivnosti, ki jih je bilo treba premagati, vendar je dovela do uspeha. Tudi v tem slučaju so morali naši koloni spoznati, kolika sila biva v organizaciji in v solidarnosti. Koloni, držite se svoje organizacije in obrnite drugim hrbet, ker vam le škodujejo, koristijo pa razni gospodi.

DOPISI

TRŽIČ.

Hčerki sodruge Boscarol, ana petnajstletna, druga sedemnajstletna, sta bili po zahtevi vojnega sodišča aretirani, kar sta delila med tukajšnje vojaške knjižnice založništva »Avanti« Prepeljani sta bili v zapore v Trst. Knjižnice, ki sta jih delila, se svobodno prodajajo v knjižarnah po vsej Julijski Benečiji. Ali je bil prestopke torej tako gorostasen, da je bilo nujno potrebno zapreti ti dve nežni mladenki z drugimi zločinci vred?

Radi te aretacije so 20. t. m. tržički delavci glasovali odločno resolucijo in sklenili, da stopijo v splošno stavko v ponedeljek 23. t. m., ako se mladenki ne izpustita vsaj na provizorno svobodo.

Dan na to, 21. t. m. je gubernator sporočil, da se mladenki izpuste na svobodo. Tako je bila tudi stavka odgoda.

Odkod rdeča zastava?

(Po L'Humanité.)

Rdeči zastavi je bilo usojeno, da je postala razredna zastava. Kmalu bo temu 130 let, ko se je prvič pojavila na ulici. Razvila je je kapitalistična in monarhistična buržoazija proti republikanskemu narodu. Bila je to zastava vojne postave, zastava prvih ljudskih masakrov. Znanj so nam krivati dogodki, katere je zgodovina krstila z imenom »Ustrelitev na Martovem polju«: manifestacija republikancev, salve čet, z mrljiči pokrita ravna Martovega polja. Glejte, kako prezentira pri uporih buržoazija rdečo zastavo množicam. Godilo se je to v Franciji.

Rdeča zastava, ki je bila znamenje vojnega zakona buržoazije proti republikanskemu uporu, je postala leto kasneje prapor republikanske vojnega zakona proti izjavitelj monarhistov. Rdeča zastava iz leta 1792 v smislu rdeče zastave iz leta 1891, toda z obratnim ciljem.

Pripravljali so takrat v Parizu upor, ki je zrušil monarhijo: ljudski bataljoni iz Bresta in Marzije so prišli na pomoč republikanskim sekcijam. »Direktorij« spora

obdržal je svoje prvo važno sejo v malem Kabaretu Soleil d'Or, ulica Saint-Rutone, v bližini Bastije. Tu se je sklenilo, da se vsaka največja štirih divizij, katerih naloga je bila zavzeti Tuilleries, zbere okoli svoje rdeče zastave. Napad je bil določen za prihodnji dan. Zastave se je naredilo ponoči; nosile so sledeči napis: »Odpor zatiranju. Vojni zakon proti uporom ekskluzivne oblasti«.

Zbirališče upornikov je bila Bastija. Napad se je izvršil šele par dni kasneje in premagana je bila monarhija. Dve leti se je razvijala republikanska revolucija. Ko je bil spopaden Bobespierre — a zagrabila laži — republikanska buržoazija oblast, je prala beneda rdečo v politično izrazoslovje: ona znači brez razlike jakobina, pristaja nastaja, pristaja »nadomestila revolucije«.

Rdeča zastava je postala zastava ljudskih uporov. Po padcu cesarstva je bila razobešana v Gironda-t. In ko so se v juniju 1832 republikanski delavci, študenti politike, poljski, italijanski in španski begunci pripravili na upor proti monarhiji Alojzija Filipa, zaplapolala je nad množico rdeča zastava s sledečim geslom: »Svoboda ali Smrt«.

Množica je bila tega dne deležna le smrti. Toda od takrat nadaljuje rdeča zastava neprenehoma svoj pohod k svobodi.

Buduća kultura

Vladaća kultura je svuda i po svim zemljama samo kultura jedne male grupe i prema tome uopće nije kultura u pravom smislu reći. Ko se ne sjeća iz povijesti, da je u vrijeme najvećeg roplogost sistema bilo u društvu obrazovanih ljudi, koji su priklanjali uho najčepšoj glazbi i umjetnosti, a u isto ih nije ni najmanje smetao kršk zlostavljanih nobova, što im je dopirao u uho. Oni su se zanašali za glazbu za umilatu pjesmu i mogli su mirne duše slušati cvibjenje polakčenih.

To je ujedno slika i današnje građanske kulture. I danas se nastavi kulturni ljudi zamašaju za idealne, za lepotu, a ne smeta ih, što pokraj njih pričaju sjene u najveće dubine kačenih ljudi. Pored teških velikih skulpturala, u kojima uživaju i traže polet, mirno slušaju stenejanje gladih, bosih, gečih obespavljenih.

I veli se, da su oni kulturni ljudi. Ako je to kultura, onda je vrlo krajnja, jednostrečna kultura.

Ljudi koji si uređuju palače, ukrasene svim tečevinama umjetnosti i koji se radi toga smatraju najdave kulturnijima, mirno gledaju na siromaštvo, na zamazane kućerke, bijedu i zdvojenost svojih bližnjih, i pri tem tvrde, da tako mora biti.

To je vrlo leša svjedčba njihovoj kulturi. Naprotiv, to pokazuje, da su oni u svojoj nutrinji barbari i ništa više. To pokazuje skrajnu surovost njihove duše, koju neće prečepšati ni najveća slikarska umjetnost, ni najuzvišenija glazba.

I kad oni tvrde, da danas ne može biti drugačije, onda time sami pokazuju, da nemaju prava boriti se protiv socijalizma, koji veli — može biti drugačije! Ako kultura čna biti odraz napretka čovječanstva, i ako zdrav razum veli, da napretka i zdravog života ne može biti, dok postoji neednakost i nepravda u društvu, onda je znak, da ljudi ipak znaju, što je zapravo kultura i što današnjem društvu manjka, da se nazove kulturnim.

Današnja vladajuća klasa to dobro shvaća, no jer radi svojih interesa podržaje nejednakost, pokazuje, da joj nije stalo do prave kulture. Socijalisti, znajući, što kultura ima značiti ude na tem, da društvo učine kulturnim, ali da prije sruše sve, što je kulturni na putu.

Socijalistička kultura se ne razlikuje od današnje samo kroz to, što ona ima biti općenita, što ima ubohvatiti cijelo društvo, nego ponaopće kroz to, što čovjeka stavlja u posve novi odnošaj prema primedi i prema ostalim ljudima.

Današnje društvo s ponceom govore, da je čovjek gospodar svijeta. No to je tek mogućnost, ali ne zbilja. Taj ubeglo današnji gospodar svijeta još ni siguran ni za svoju egzistencu. On još u svojoj vrdini nema ni dovoljno hrane ni dovoljno odjele, a da i ne govorimo o drugim potrebama. Taj gospodar svijeta se sav pogrbio pod teretom brige, kako će sastaviti jutro sa večeri i kako će ostati živ. Ako baš nije u strahu za danas, on se mrti pred pomisli na sutra, prekosutra, za mjesec dana, jer nigdje nema sigurnosti, jer uza sve to što je »gospodar svijeta«, nema nigdje ništa svojega. A to vrijedi za većinu čovječanstva, dekle onih, koji su — »gospod. dar svijeta«.

Čovjek hoće da bude gospodar svijeta, a ne može gospodariti ni samim sobom, to jest mizerijom, koju je sam unio u društvo. U niskoj borbi za svoj opstanak ljudi se mrze, glože, ubijaju i zatiru, jer ne mogu da gospodare svojim vlastitim zajedničkim životom.

Je li to kultura? Današnji gospodar svijeta — čovjek — je rob svojega rada na svakom koraku. On zna prilično mnogo, može načiniti mnogo toga, može stvoriti izobilje, i na koncu umire bijedan i željan svega, jer nije gospodar svojega rada. Ljudima kao cjeđni do danas nije uspjelo stvoriti organizaciju, koja bi znala blaga svijeta upotrebiti na korist svih ljudi.

Ovakovu organizaciju ne može stvoriti današnje društvo. Naprotiv, ono počačava organizaciju, kojoj je zadaća održati nejednakost, mizeriju, nekulturu. Ono podržaje sistem privatnog vlasništva i privilegija. A to je daleko od idealne slike društva, od kulturnog društva.

Spomenutu organizaciju može donijeti samo socijalizam, kao grobar privatnog vlasništva. Socijalizam kanj proizvodnjom upotrebiti kao blagodat za cijelo društvo, a ne kao mogućnost, da se jedna mala grupa obogati do milijonera, otimljući — zakonitim ili nezakonitim putem — tolikim ljudima plod njihovog teškog rada.

I kad se svim članovima društva osigura opstanak, onda će im se omogućiti i to, da se zainteresiraju za uzvišenje stvari i da stvore pravu kulturu. Onda će svi znati, da je u njihovom zajedničkom radu izvor njihove sreće i oćenit će taj zajednički rad. Danas oni, koji navije rade, preziru svoj rad, jer im ne koristi. On koristi njihovim izrabljivačima. Ti izrabljeni pak traže svoju sreću kojegdje, tamo, gdje je nikada niko ni ne našao.

Tek tamo, u zajedničkom radu niko danas ne traži sreću, jer zna, da je tamo nema.

I jer si ljudi u svojim svagdanjim potrebama stoje kao najveći protivnici, kao vukovi, zato se i ne cijene, zato se mrze i stvaraju si pakao. Današnja kultura, današnji odnošaj čovjeka prema čovjeku očituje se u revoluciji više nego u čemu drugomu. Kad čovjek izlazi iz delazi po moći kući, ne misli na ništa drugo, nego da li ga neće njegov kulturni brat dočekati kod kojeg ugla sa revolverom u ruci i ustreliti, ne bude li se čuo mirno orobiti.

Zar će to biti potrebno u društvu, gdje će svakomu biti omogućeno da radi i živi i gdje neće niko moći misliti na to, da orobi drugoga?

Ljudsko bratstvo, to će moći ostvariti jedino socijalizam, kad uredi gospodarstvena pitanja ljudi. U erki se govorilo, kako se ljudi moraju ljubiti, no na ulici je postojala stara žgma i čovjek se morao čuvati, da ga ne orobi onaj, kojega je on imao quvati.

U takovim prilicima je ludost govoriti o bratstvu i ljubavi.

Poslovića veli: »Ako smo mi braća, misu keso sestre! Ljudi ni ne misle, kako ružno svjedodžbu daje ova poslovica današnjoj kulturi i oijekom životu. Ljudi se mogu ljubiti, dok ne dodu u pitanje keso, to jest interesi. No kako nema života bez interesa, i kako se sve očituje u novcu, to znači, da keso, vječno odlučuju, a one nisu sestre, nego — neprijatelji. Prema tome ljudima ne ostaje ni vrenena ni mjesta za bratstvo, nego za borbu u prilog keso!

Prava kultura neće poznavati ovakovih »mudrih« izreka, nego će omogućiti svim ljudima, da se koriste plodovima svojega rada!

PO SVETU

Elektrika iz zraka. Praški nemški listi poročajo o novi iznajdbi tehnika Gustava Leutnerja v Bilnu (Nemec z Češkoslovenske), izkoristiti atmosfersko elektriko za tehnične namene. Leutnerjev sistem se razlikuje od Paulsenovega (slavni fizičar) poslopanja, spuščati v zrak s plinom napolnjen privezne balone iz kovine ki zbiraio atmosfersko elektriko. Pri Leutnerjevemu sistemu nastopijo mesto praveznih balonov 12 metrov visoki drogi s spičastimi kroglicami na kraju, ki so za prevajanje zraka oskrbljeni. Pri praktičnem poskusu se je oskrbelo z elektriko droga možni zvonec in eno žarnico. Napetost toka je znašala 300—1050 voltov.

Izdaja za socijalistično zvezo v Julijski Benečiji in odgovarja za uredništvo IVAN REGENT
Tiska tiskarna »Lavoratore« v Trstu.

Društvena krčma

pri Sv. Križu pri Trstu

toči izborno belo in črno domače vino in ima na razpolago vedno gorke in mrzle jedi. Potrebrže točna.

Kmetičko delavska gospodarska zadruga

v Dobravljah na Goriškem

Ima v združni kleti več sto htl. najboljšega naravnega

VINA

po zmernih usakdanjih cenah.

Daje od 56 lit. naprej.

Zaloga ur in zlatnine ter delavnica

ALOJZIJ POVH

sodni izvedenec

Trst, Piazza G. Garibaldi 3 (ex Barriera)

Zadrugna gostilna

prej »Pri Prelovcu«

se nahaja sedaj pri

J. ŠTRAUSU

tik šole v Idriji

Dnevno novi dohodi!

Trgovina z raznovrstnim blagom

M. Ferjančič

VIPAVA

Manufakturno blago, jestvine, južno sadje, železnine, raznovrstne potrebščine za kmetovalce itd. itd.

Priporočila sa slavnemu občinstvu v vipavski dolini

Dnevno novi dohodi!

Občno konsumno društvo v Idriji

registrovana zadruga z omejenim poročtom

Ustanovljeno leta 1898 ima 1127 članov, Lir 4.861.59 rezervnega in Lir 7.333.62 društvenega sklada. Ima 9 lastnih hiš,

valjčni mlin

z električno razsvetljavo, zemeljsko posesto, gozde in travnike. — Ima centralno prodajalno opremljeno z vsemi potrebščinami, manufakturnim, galanterijskim, kolonijalnim, špecerijskim blagom ter vsake vrste pišč in tri hiljake.

Sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje

po 5 od 100

ki so investirane v blagu katerega vrednost se rentira dočim denar malo velja. Hranilne vloge se lahko vlagajo osebnou ali po nakaznici na zgorajnji naslov, proti takojšnji izdaji hranilne knjižice.

VODSTVO.